

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av Livsmedelsverket och Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel slås samman. Den nya organisationen föreslås få namnet Livsmedelsverket. Forskningsavdelningarna, de regionala laboratorierna och den administrativa avdelningen vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel fortsätter sin verksamhet som Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Propositionen innehåller förslag till lagar om de allmänna verksamhetsgrunderna för Livsmedelsverket och Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Närmare bestämmelser om organisation, behandling av ärenden och personal vid Livsmedelsverket och Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel utfärdas genom förordning av statsrådet eller i verkets och anstaltens arbetsordningar.

Det nya Livsmedelsverket samt Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel lyder båda under jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. Resultatstyrningsansvaret för det nya Livsmedelsverket innehas alltjämt av handels- och industriministeriet, jord- och skogsbruksministeriet och social- och hälsovårdsministeriet inom deras respektive ansvarsområden. Det nya Livsmedelsverket får största delen av sina förvaltningstjänster av Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Ingendera organisationen har någon direktionsfunktion.

Resultatmålen och riktlinjerna för verksamheten vid det nya Livsmedelsverket och

Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel samordnas för hela livsmedelstillsynskedjans del i en särskild samarbetsgrupp för livsmedelstillsyn, om vilken bestäms genom förordning av statsrådet. Också Kontrollcentralen för växtproduktion skall tas med i samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn till den del det gäller dess uppgifter inom tillsynen över livsmedelsproduktionskedjan. Samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn har till uppgift att samordna resultatstyrningen i fråga om den livsmedelstillsyn som hör till jord- och skogsbruksministeriets, handels- och industriministeriets och social- och hälsovårdsministeriets behörighetsområden samt att utforma gemensamma riktlinjer för verksamheten i situationer där hälsorisker förekommer. Samarbetsgruppen fattar inte beslut i enskilda förvaltningsärenden.

Livsmedelsdelegationen, som finns i anslutning till handels- och industriministeriet, fortsätter som samarbetsorgan för myndigheter och intressentgrupper och som en nationell Codex Alimentarius-kommitté. Om livsmedeldelegationen bestäms genom förordning av statsrådet.

Propositionen innehåller dessutom ett förslag till lag om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel. Ändringarna är lagtekniska och beror på omorganiseringen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2001.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning.....	4
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis.....	5
Livsmedelsverket	5
Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel.....	6
2.2. Den internationella utvecklingen.....	7
Kommissionens vitbok om livsmedelssäkerhet	7
Kommissionens lagstiftningsprogram	8
Organiseringen av kommissionens generaldirektorat för hälsa och konsumentskydd	8
2.3. Bedömning av nuläget	9
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	9
4. Propositionens verkningar	12
4.1. Ekonomiska verkningar	12
Statsekonomiska verkningar	12
Verkningar för kommunalekonomin och näringslivet samt medborgare.....	12
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	13
5. Beredningen av propositionen	13
6. Samband med andra propositioner.....	15
DETALJMOTIVERING.....	16
1. Lagförslag.....	16
1.1. Lagen om Livsmedelsverket.....	16
1.2. Lagen om Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel.....	19
1.3. Lagen om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel	21
2. Närmare bestämmelser	22
3. Ikraftträdande.....	22
LAGFÖRSLAGEN	24
om Livsmedelsverket.....	24
om Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel.....	26
om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel	29

BILAGA 1.....	31
PARALLELLTEXTER.....	31
om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel	31
BILAGA 2.....	35
FÖRORDNINGSUTKAST	35
om samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn.....	35
BILAGA 3.....	36
FÖRORDNINGSUTKAST	36
om livsmedelsdelegationen.....	36

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Frågor som gäller livsmedelstillsynen har utretts och bedömts i flera olika sammanhang under de senaste åren. Frågor som har kommit upp är bl.a. kommunernas resurser och statens administration av livsmedelstillsynen.

Statens revisionsverk ansåg i sin revisionsberättelse 3/1997 om livsmedelstillsynen att utgångspunkten för en utveckling av statens organisation för livsmedelstillsyn bör vara att antalet statliga centralförvaltningsenheter som deltar i verksamheten minskas i syfte att göra förvaltningen klarare och möjliggöra ett effektivare utnyttjande av resurserna. De tillsynsmyndigheter vid kommunerna och länsstyrelserna samt de övervakningsobjekt som vid revisionen deltog i utredningen ansåg att flera problem åtminstone delvis berodde på den splittrade organisationen av livsmedelstillsynen. Revisionsverket ansåg att en sammanslagning av ledningsuppgifterna inom Livsmedelsverket och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel bör utredas och ministeriernas uppgifter i anknytning till livsmedelstillsynen omvärderas.

I utredningen från statens revisionsverk uppmärksammades också kommunernas försämrade möjligheter att ordna livsmedelstillsynen. Revisionsverkets uppfattning var att följderna av detta åtminstone delvis kunde åtgärdas genom att statsstyrningen utvecklas. Det vanligaste problemet när det gäller att sätta in övervakning var enligt revisionsverket den slumpmässiga riskbedömningen samt ineffektivitet när det gäller att tillämpa resultaten av de talrika undersökningarna på styrningen av livsmedelstillsynen. Detta beror bl.a. på outvecklade data-system.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte 1996 en arbetsgrupp med uppgift att utreda behovet av övervakning och testning inom jordbruks- och livsmedelsproduktionen samt att utgående från resultaten av utredningen komma med förslag i fråga om behovet av ändringar inom statsförvaltningen när det gäller tillsynen över och inspektionen av

livsmedel och jordbruksproduktion. Denna arbetsgrupp föreslog för centralförvaltningens del att 1) samarbetet mellan Livsmedelsverket och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel inom styrningen av övervakningen ordnas på så sätt att man på kommun- och länsnivå kan arbeta för rationalitet och objektivitet inom övervakningen, 2) det utarbetas ett riksomfattande kontrollprogram som täcker hela livsmedelskedjan, 3) ledningen, styrningen och uppföljningen av övervakningen på det regionala planet effektiveras genom ökade övervakningsresurser på det regionala planet samt att 4) kontrollen över växtproduktion organiseras på ett mer ändamålsenligt sätt. Arbetsgruppen föreslog inga organisatoriska ändringar i fråga om ställningen för Livsmedelsverket och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Statsrevisorerna fäste i sin berättelse för 1996 (10/1997) också vikt vid en utveckling av livsmedelstillsynen. Statsrevisorerna ansåg att uppdelningen av uppgifter i anknytning till livsmedelstillsynen på flera ministerier och centrala ämbetsverk gör det svårt att nå resultat inom tillsynen och att en koncentring av funktionerna och en minskning av antalet centrala ämbetsverk som deltar i verksamheten skulle bidra till att göra livsmedelstillsynen klarare och resursanvändningen effektivare. Statsrevisorerna förutsatte att uppgifterna för de ministerier som deltar i livsmedelstillsynen omvärderas och att en sammanslagning av uppgifterna inom ledningen av övervakningen vid Livsmedelsverket och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel utreds.

En internationell utvärdering av Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel gjordes 1998. I utvärderingsrapporten föreslogs bl.a. att den livsmedelstillsyn som hör till uppgifterna för Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel klart avskiljs från anstaltens forskningsverksamhet. Utvärderingsgruppen fann detta nödvändigt också för att forskningsanstalten skall kunna utvecklas.

Enligt programmet för statsminister Paavo Lipponens II regering kommer regeringen att

vidta förtydligande åtgärder med avseende på den del av statsförvaltningen som handhar livsmedelsövervakning och livsmedelsinspektion. Enligt regeringsprogrammet skall det utarbetas ett kvalitetssystem som omfattar hela livsmedelskedjan. Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling beslutade i september 1999 att en tjänstemannaarbetsgrupp skall tillsättas med uppgift att bereda en omorganisering. Vid beredningen skall strävan vara att Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel slås samman under jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte i oktober 1999 en arbetsgrupp att bereda frågan. Arbetsgruppen hade till uppgift att utreda hur sammanslagningen av Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall gå till och hur resultatstyrningsansvaret skall fördelas mellan jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Dessutom skulle arbetsgruppen ge förslag till behövliga ändringar i lagstiftningen. Arbetsgruppen har under arbetets gång hört personalen vid de organisationer som skall slås samman samt länsstyrelserna och andra intressentgrupper. Arbetsgruppen avgav sitt betänkande i mars 2000, och intressentgrupperna gavs tillfälle att yttra sig om betänkandet. Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling beslutade i april 2000 att frågan ytterligare skall beredas utifrån arbetsgruppens betänkande. Denna proposition baserar sig på förslagen i arbetsgruppens betänkande.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Livsmedelsverket

Enligt lagen om livsmedelsverket (111/1990) är verket administrativt underställt handels- och industriministeriets förvaltningsområde. Livsmedelsverket planerar, styr och övervakar tillsynen över att livsmedelsbestämmelserna följs. Livsmedelsbe-

stämmelser är sådana bestämmelser i livsmedelslagen (361/1995) och i författningar som utfärdats med stöd av den vilka syftar till att skydda konsumenten mot hälsorisker på grund av livsmedel och mot ekonomiska förluster som beror på livsmedel som strider mot livsmedelsbestämmelserna. För att utveckla livsmedelstillsynen företar och publicerar Livsmedelsverket undersökningar och utredningar samt ordnar utbildning för livsmedelstillsynspersonalen. En viktig del av arbetet består i att informera om frågor i anknytning till livsmedel och att ge konsumentinformation.

Enligt hälsoskyddslagen (763/1994) skall Livsmedelsverket också planera, styra och övervaka hälsoskyddet inom sitt verksamhetsområde. Hälsoskyddslagen innehåller allmänna bestämmelser om livsmedelshygien, medan närmare bestämmelser finns i hälsoskyddsförordningen (1280/1994). Med stöd av hälsoskyddslagen följer Livsmedelsverket matförgiftningar och för register över sådana förgiftningar.

Dessutom har jord- och skogsbruksministeriet med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994) påfört Livsmedelsverket uppgiften att ordna tillsynen över vissa livsmedelsbestämmelser i Europeiska gemenskapens (EG) förordningar. Sådana är bl.a. bestämmelserna om bredbara matfetter, om växters kvalitet och om ekologiskt producerade jordbruksprodukter och livsmedel.

Livsmedelsverket är också den myndighet som utfärdar tillstånd för och tar emot anmälningar om bl.a. födoämnespreparat och komplement till livsmedel. Livsmedelsverket godkänner de officiella undersökningsanstalter som avses i livsmedelslagen och för register över dem. Dessutom har Livsmedelsverket utöver olika planerings- och styruppgifter vissa egentliga tillsynsuppgifter, eftersom verket beslutar om riksomfattande tvångsmedel enligt livsmedelslagen samt övervakar marknadsföringen av livsmedel.

Livsmedelsverket är nationell kontaktmyndighet i frågor som gäller nya livsmedel. Dessutom är verket kontaktmyndighet vid vetenskapligt livsmedelssamarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna på det sätt som avses i rådets direktiv 93/5/EEG om

hjälp till kommissionen och samarbete från medlemsstaternas sida vid den vetenskapliga granskningen av livsmedelsfrågor. Livsmedelsverket är behörig myndighet inom systemet för snabbt informationsutbyte mellan Europeiska unionens (EU) medlemsländer [RASFF (Rapid Alert System for Foodstuffs)].

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel

Enligt lagen om anstalten för veterinärmedicin och livsmedel (1202/1992) lyder anstalten under jord- och skogsbruksministeriet. Anstalten har regionala laboratorier i Kuopio, Seinäjoki och Uleåborg. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall kontrollera och följa upp djursjukdomar, främja djurens hälsotillstånd samt undersöka, kontrollera och övervaka kvaliteten på och säkerheten hos animaliska livsmedel. I denna uppgift företar Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel laboratorie- och fältundersökningar samt utför rådgivningsarbete som behövs för veterinärverksamheten och för utredning av läget i fråga om djursjukdomar samt för främjande av hälsotillståndet hos djur och förebyggande, diagnostisering och behandling av djursjukdomar.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har hand om framställningen och anskaffningen av vaccin, serum och diagnostiska ämnen som behövs för tryggheten av vaccineringar vid veterinärverksamheten samt kontrollerar kvaliteten hos dessa preparat och distribuerar dem.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel bedriver och följer även vetenskaplig forskning som anknyter till djursjukdomar, veterinärmedicin och animaliska livsmedel.

Avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel styr och övervakar tillsynen över lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996), nedan hygienlagen, och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. Syftet med hygienlagstiftningen är att säkerställa den livsmedelshygieniska kvaliteten på animaliska livsmedel och att förhindra smittspridning via livsmedel från djur till människor.

Med stöd av hygienlagen styr Anstalten för

veterinärmedicin och livsmedel övervakningen och inspektionen av de olika produktions- och hanteringsfaserna när det gäller animaliska livsmedel samt övervakningen och inspektionen på den första ankomstplatsen av animaliska livsmedel som levereras till Finland från andra EU-stater. I syfte att utveckla och förenhetliga tillsynen över animaliska livsmedel ger Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel anvisningar och rekommendationer, gör utredningar samt ger tillsynsmyndigheterna rådgivning och utbildning. Ett viktigt inslag i arbetet vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel är också informationsverksamheten.

Avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel leder köttbesiktningen och ansvarar för övervakning och besiktning i slakterier och i inrättningar i samband med dem. För den egentliga köttbesiktningen och övervakningen av inrättningarna har Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel anställda besiktningsveterinärer och besiktningsassistenter som är utplacerade vid slakterier och inrättningar i samband med dem. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel ansvarar också för ett nationellt program för övervakning av främmande ämnen i animaliska livsmedel och för genomförandet av programmet. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel godkänner de laboratorier där undersökningar som anges i hygienlagen eller med stöd av den kan göras.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel för ett riksomfattande register över med stöd av hygienlagen godkända anläggningar, registrerade fiskefartyg och första ankomstplatser samt godkända laboratorier. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel för också register över de inrättningar och minuthandelsbutiker som har ett godkänt system för märkning av nötkött.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel är behörig myndighet också vid tillsyn enligt EG:s rättsakter över bestämmelser om angivande av nötköttets ursprung, och den leder tillsynen över de aktuella EG-rättsakterna och över de nationella stadganden som utfärdats med stöd av dessa rättsakter. Avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och

livsmedel ansvarar för registreringen av fjäderfäinrättningar och äggpackerier, sänder kommissionen produktionsuppgifter om fjäderfäinrättningar och övervakar hönsrier med alternativa produktionsmetoder. Avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel övervakar också med stöd av EG-lagstiftningen EU:s stödprogram för mjölkprodukter.

2.2. Den internationella utvecklingen

Kommissionens vitbok om livsmedelssäkerhet

Kommissionen publicerade i januari 2000 sin vitbok om livsmedelssäkerhet KOM/1999/0719 slutlig. Den sändes i februari 2000 till riksdagen för behandling genom statsrådets skrivelse E 8/2000.

Vitboken är kommissionens åtgärdsplan, som bekräftar EU:s strävan att forma om gemenskapens livsmedelspolitik till en fungerande och konsekvent helhet som garanterar en hög nivå på konsumenternas hälsoskydd och på det övriga konsumentskyddet. I vitboken betonas att de funktioner som har samband med livsmedelssäkerhet skall vara vetenskapligt underbyggda och beslutsfattandet öppet, konsekvent och effektivt.

Vitboken innehåller tre principer för en utveckling av lagstiftningen. De uppgifter och det ansvar som aktörerna inom livsmedelskedjan (foderindustrin, jordbruksföretagarna, livsmedelsindustrin, livsmedelshandeln, myndigheterna i medlemsländerna och i tredje länder, kommissionen samt konsumenterna) har skall definieras. Livsmedelssäkerheten skall beaktas inom livsmedelskedjans alla delområden (principen "från producent till konsument"). Dessutom måste foder och livsmedel samt råvaror och ingredienser i dem kunna spåras.

Kommissionen finner att den officiella kontrollen måste sträcka sig till alla delar av kedjan för livsmedelsproduktionen. Kommissionen vill skapa en gemensam ram för medlemsstaternas kontrollsystem. Genom denna ram förbättras såväl kontrollkvaliteten som livsmedelssäkerheten inom gemenskapen. Medlemsstaterna skall fortfarande ansvara

för att kontrollsystemen tillämpas, och kommissionens och medlemsstaternas gemensamma uppgift är att utveckla systemen. Enligt kommissionens uppfattning inbegriper denna ram gemensamma verksamhetskriterier, gemenskapsriktlinjer för kontrollen samt effektivare administrativt samarbete inom utvecklandet och genomförandet av kontrollsystemen.

Kommissionen har lagt fram ett meddelande om att försiktighetsprincipen i tillämpliga fall skall följas då beslut fattas om riskhantering. Försiktighetsprincipen kan följas i det fall att det utifrån en preliminär bedömning av riskerna finns skäl att anta att det finns risk för miljön eller människors, djurs eller växters hälsa, men där det ännu inte finns adekvata vetenskapliga bevis att lägga fram eller bevisen är förknippade med en rad osäkerhetsfaktorer.

Risikanalyser måste utgöra grunden för den politik som rör livsmedelssäkerheten. Men i beslutsprocessen i EU kan hänsyn också tas till andra berättigade faktorer, som är av betydelse för skydd av konsumenters hälsa och främjandet av en rättvis livsmedelshandel. Som exempel på berättigade faktorer nämns miljötillsyn, djurskydd, hållbart jordbruk, konsumenternas förväntningar på produktkvalitet, rättvisande information och fastställande av väsentliga kännetecknen för produkter, produktprocesser och produktionsmetoder.

Kommissionen anser att kommissionen och den europeiska livsmedelsmyndighet som eventuellt kommer att inrättas måste arbeta för en dialog med konsumenterna. Kommissionen finner att konsumenterna måste informeras bättre om frågor som ger anledning till bekymmer inom livsmedelssäkerheten samt om de risker som en del livsmedel innebär för vissa grupper av människor.

Kommissionen överväger att utveckla en omfattande och enhetlig kost- och näringspolitik och kommer att lägga fram en handlingsplan om detta. För en framgångsrik näringspolitik krävs systematisk insamling och analys av uppgifter om livsmedelsintag, medlemsstaternas nationella kost och näringsstatus. Kommissionens ambition är också att ge gemensamma rekommendationer om riktlinjer för kost.

Kommissionens lagstiftningsprogram

Kommissionen lägger i sin vitbok om livsmedelssäkerhet fram ett lagstiftningsprogram för den närmaste framtiden, främst åren 2000–2003. Åtgärdsprogrammet innehåller över 80 förslag till översyn av lagstiftningen med prioriterade åtgärder och tidsplan. Vitboken innehåller inte färdiga förslag till rättsregler.

I detta lagstiftningsprogram ingår bl.a. 1) en ny livsmedelslag i form av en ramlag och en ny foderlag 2) effektivare nödåtgärder, dvs. en utveckling av RASFF-systemet och en utvidgning av systemet till att gälla också foder samt upprättandet av en allmän skyddsklausul, 3) en sammanslagning av hygiendirektiven, 4) hantering av mikrobiologiska risker, dvs. en revidering av det direktiv som gäller sjukdomar som smittar från djur till människor (zoonoser), 5) en utvidgning av kontrollsystemet till att gälla hela foder- och livsmedelskedjan, 6) en harmonisering av de nationella kontrollsystemen, dvs. utarbetandet av krav i fråga om tillsynsorganisationernas arbete samt en definition av god tillverkningssed, 7) ökat ömsesidigt förtroende, dvs. uppställande av mål och prioriteringsområden för gemenskapen samt en utveckling av den kollegiala hjälpen och 8) information till konsumenterna i syfte att öka förtroendet samt ökad överskådlighet i fråga om den vetenskapliga rådgivningen, inspektionsverksamheten vid kommissionens kontor för livsmedels- och veterinärfrågor samt lagstiftningsarbetet.

Kommissionen har dessutom för avsikt att föreslå att de rättsakter som gäller märkning av livsmedelsförpackningar ändras eller preciseras på så sätt att konsumenterna får exaktare uppgifter än nu om livsmedlens ursprung, produktions- och tillverkningsmetoder, sammansättning och andra motsvarande egenskaper. Dessa skall gälla bl.a. påståenden om funktionella och näringsmässiga egenskaper i marknadsföringen av livsmedel samt livsmedel tillverkade av genetiskt modifierade organismer. Övriga lagstiftningsförslag gäller bl.a. näringsstillskott och livsmedel kompletterade med näringsämnen, dietiska produkter, användning av joniserande strålning, nya livsmedel, tillsats- och aromämnen

samt material som kommer i beröring med livsmedel.

Dessa lagstiftningsinitiativ visar att kommissionen har för avsikt att utveckla livsmedelstillsynen på så sätt att tyngdpunkten flyttas från bedömning av slutprodukterna till tryggande av säkerheten under produktionskedjans alla olika faser. Kommissionen kommer antagligen att utarbeta kriterier för de nationella myndigheternas verksamhet, och den kommer också att utvärdera de nationella myndigheternas verksamhet noggrannare än förut.

Vid kriser där ett hot mot livsmedelssäkerheten hänger samman med djursjukdomar, som t.ex. vid BSE-krisen, deltar i kontrollkedjan en organisation för bekämpning av djursjukdomar som i Finland leds av jord- och skogsbruksministeriet. Bekämpningen av zoonoser, dvs. sjukdomar som smittar från djur till människor, har i Finland, liksom även i de andra nordiska länderna, utgjort ett viktigt led i livsmedelstillsynen. Nu kommer också kommissionen att intensifiera sitt arbete på detta område. Inom bekämpningen av zoonoser är det särskilt viktigt att samarbetet mellan livsmedelstillsynen och veterinärvården löper smidigt.

Organiseringen av kommissionens generaldirektorat för hälsa och konsumentskydd

Vid den kommission som tillsattes sommaren 1999 med Romano Prodi som ledare inrättades det nya Generaldirektoratet för hälsa och konsumentskydd. Till detta generaldirektorat överfördes alla uppgifter från det tidigare generaldirektorat XXIV: konsumentärenden, de vetenskapliga kommittéernas arbete och Kontoret för livsmedels- och veterinärfrågor, Food and Veterinary Office (FVO), med säte i Dublin. FVO är tillsynsorgan för gemenskapens livsmedels- och veterinärväsende. Hösten 1999 fogades till Generaldirektoratet för hälsa och konsumentskydd följande av uppgifterna för det tidigare generaldirektorat VI: frågor med anknytning till utveckling av lagstiftningen om livsmedelshygien när det gäller animaliska livsmedel, om veterinärmedicin, om foder, om växtskydd, om växtskyddsmedel och om förökningsma-

terial för växtproduktion. Till generaldirektoratet överfördes samtidigt folkhälsoärendena, som tidigare sköttes av generaldirektorat V. Dessutom överfördes uppgifter i anknytning till utvecklingen av livsmedelstiftningen från Generaldirektoratet för företagspolitik till Generaldirektoratet för hälsa och konsumentskydd.

Inom projektet med att inrätta en europeisk livsmedelsmyndighet kommer de vetenskapliga kommittéernas arbete antagligen att utslutas ur kommissionens system med generaldirektorat. På så sätt strävar man efter att göra riskbedömningen tillräckligt oavhängig i förhållande till riskhanteringen, dvs. normgivningen och övervakningen.

Dessa ändringar avspeglar kommissionens strävan att administrera frågor som gäller livsmedelssäkerhet enligt kontrollprincipen "från producent till konsument". I samma generaldirektorat har man placerat konsument-, folkhälso- och allmänna livsmedelsfrågor, frågor i anknytning till säkerheten i fråga om animaliska livsmedel samt frågor som gäller veterinärmedicin, foderproduktion och annan produktion av insatsvaror för jordbruket, inklusive kontroll. Sambandet mellan frågorna framgår också av att alla dessa frågor bereds för ministerrådet av Ständiga representanternas kommitté, dvs. Coreper I, medan de av ministerrådets frågor som har anknytning till det egentliga jordbruket i övrigt sköts av särskilda jordbrukskommittén.

2.3. Bedömning av nuläget

Livsmedelstillsynen i Finland har i det stora hela väl klarat av att sköta sin uppgift. I den ingår å ena sidan att skydda konsumenterna mot hälsorisker som beror på livsmedel, å andra sidan att skydda konsumenterna mot ekonomiska förluster orsakade av livsmedel som inte motsvarar bestämmelserna. Dessutom skall konsumenterna garanteras tillräcklig information om livsmedlen. Inom organiseringen av livsmedelstillsynen har det likväl framkommit utvecklingsbehov, som bl.a. har behandlats i de utredningar från statens revisionsverk och statsrevisorerna som nämns ovan i propositionens inledningsavsnitt.

Behovet av styrning i fråga om den livsmedelstillsyn som kommunerna utför har vuxit på grund av kommunernas bristande resurser och ökade uppgifter. Utvecklingen av den kommunala självstyrelsen har i vissa fall lett till att kommunernas livsmedelstillsyn har organiserats på ett sätt som varit ogynnsamt för livsmedelstillsynen.

Livsmedelstiftningen har under EU-medlemskapet ändrats och blivit mer komplicerad. Den har börjat ställa högre krav på näringarna och tillsynsmyndigheterna. För att dessa krav skall kunna uppfyllas och övervakningen sättas in där som hälsoriskerna är störst krävs ökat kunnande på detta område.

Därför har styrningen av kommunernas övervakning samt utbildningen och informationen i anknytning till livsmedelstillsynen blivit viktigare än förut. Det faktum att ledningen av den tillsyn som följer hygienlagen å ena sidan samt livsmedelstillsynen och hälsoskyddslagen å andra sidan är uppdelad på två olika myndigheter, Livsmedelsverket och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, har lett till att det har saknats ett helhetsbetonat grepp i hanteringen av tillsynen som helhet samt i utvecklingen och styrningen av tillsynen. För att livsmedlen skall kunna kontrolleras effektivt och framgångsrikt krävs det i alla fall att planeringen av tillsynen och prioriteringsområdena inom den kan koordineras på ett sätt som beaktar hela livsmedelskedjan.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

I propositionen föreslås att Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel slås samman. Ett viktigt mål är att minska följderna av den splittrade livsmedelstillsynen inom statens centralförvaltning genom att på detta sätt göra statens tillsynsorganisation klarare. Den nya organisationen, som också skall heta Livsmedelsverket, kommer främst att sköta lednings-, planerings-, utvecklings- och styruppgifter inom livsmedelstillsynen, men verket skall också ha operativa övervakningsuppgifter, t.ex. köttbesiktning i slakterier samt övervakning

av slakterier och inrättningar i samband med dem, där verket är direkt verkställande övervakare. Det nya Livsmedelsverket skall alltså ha hand om det bruk av vittomfattande tvångsmedel och den tillsyn över marknadsföringen som anges i livsmedelslagen. Administrativt är det nya Livsmedelsverket underställt jord- och skogsbruksministeriet. I hygienlagen föreslås de lagtekniska ändringar som omorganiseringen förutsätter, dvs. att det nya Livsmedelsverket i fortsättningen har hand om de uppgifter som enligt hygienlagen nu skall skötas av Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, med undantag av referenslaboratorieverksamheten.

Genom att de uppgifter som med stöd av olika lagar sköts av det nuvarande Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel koncentreras till samma organisation förbättras helhetskontrollen över tillsynen, identifieringen av behov och prioriteringsområden samt uppföljningen av övervakningsresultaten. Dessa frågor har blivit viktigare i synnerhet på grund av att lagstiftningen snabbt har reviderats till följd av Finlands EU-medlemskap. Dessutom har EU-medlemskapet lett till att livsmedelskriser på andra håll i Europa berör Finland på ett helt annat sätt än tidigare. Ett bra exempel är den kris som dioxinkontaminationen av belgiska livsmedel sommaren 1999 gav upphov till. Då blev det särskilt tydligt hur sektoriseringen av den nuvarande organisationen krånglar till övervakningen.

Tillämpningsområdet för hygienlagen koncentreras på övervakning av primärproduktion och förädling, medan livsmedelslagen och hälsoskyddslagen poängterar övervakning av marknadsföringen och de senare faser i livsmedelskedjan. Den nya organisationen får också uppgifter i anknytning till tillsynen över att EG-lagstiftningen följs. Om skötseln av dessa uppgifter bestäms med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik.

Den föreslagna omorganiseringen möjliggör en balanserad utveckling av tillsynen över hela livsmedelskedjan, eftersom de behörighetsområden som bestäms enligt de olika lagarna inte längre på samma sätt som

förut begränsar verksamheten av de myndigheter som leder tillsynen. Helhetskontrollen följer också målen för den nationella kvalitetsstrategin beträffande livsmedel, och den motsvarar kontrollprincipen "från producent till konsument" som framförs i kommissionens vitbok om livsmedelssäkerhet.

I och med den utvecklade kommunala självstyrelsen och kommunernas krympande resurser accentueras betydelsen av centraliserad styrning. Det krävs en noggrannare planering av övervakningen och samordning av olika myndigheters verksamhet. Om ledningen av övervakningen koncentreras till en myndighet blir det möjligt med en övergripande styrning av de myndigheter som genomför den operativa kontrollen, dvs. länsstyrelser, kommunala myndigheter och tullmyndigheter.

Genom att uppgifterna koncentreras till en organisation kan eventuella konflikter mellan instruktioner från olika myndigheter samt inbördes inkonsekvens undvikas. En centralisering gör beslutsfattandet enklare och snabbare, vilket i snabbt föränderliga övervakningssituationer är viktigt för att verksamheten skall lyckas. Det blir lättare för kunderna inom förvaltningen att sköta sina ärenden, när det inte längre från fall till fall behöver utredas om det är Livsmedelsverket eller Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel som skall sköta ett ärende. Denna aspekt är av betydelse i synnerhet för de kunder som mer sällan har något att göra med livsmedelstillsynen, t.ex. enskilda näringsidkare och konsumenter samt massmedier.

Omorganiseringen kan väntas ha positiva effekter också på det internationella samarbetet inom livsmedelstillsynen. I synnerhet inom det nordiska samarbetet i fråga om livsmedelstillsyn är allmän praxis för närvarande att både Livsmedelsverket och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel är företrädda, vilket inte till alla delar kan anses ändamålsenligt.

Det nya Livsmedelsverket får också bättre möjligheter att initiera en samhällsdebatt i frågor som är av betydelse för det politiska beslutsfattandet. Till följd av den senaste tidens livsmedelskriser har konsumenternas intresse för livsmedlen ökat kraftigt, vilket ger den nya myndigheten gynnsamma men ut-

manande verksamhetsbetingelser i frågor som intresserar medborgarna. I sista hand är det således de finländska konsumenterna som drar nytta av den effektiverade kontrollen i form av bättre livsmedelssäkerhet och ekonomiskt skydd.

Dessutom kan man genom reformen effektivera organisationens interna verksamhet, t.ex. publikations- och informationsverksamhet, upprättande av dataarkiv och anskaffning av information samt utnyttjande av sakkunskap.

Om livsmedelstillsynen avskiljs från Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel blir det också möjligt att utveckla anstaltens forskningsavdelningar och regionala enheter (de nuvarande regionala laboratorierna) enligt behovet av undersökningar och rådgivning. Forskningsavdelningarna, de regionala enheterna och den administrativa avdelningen vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel bildar Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Den skall alltjämt sköta undersöknings-, rådgivnings-, laboratorie- och vaccineringsverksamhet.

Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall inom sitt eget behörighetsområde enligt förslaget företa riskbedömningar i fråga om såväl livsmedelstillsyn i fråga om animaliska livsmedel som bekämpning av djursjukdomar. Riskhanteringen skall i fråga om sådan livsmedelstillsyn som sköts av ett centralt ämbetsverk höra till Livsmedelsverkets uppgifter och i fråga om bekämpningen av djursjukdomar till jord- och skogsbruksministeriets uppgifter. Beredningen av författningar om riskhantering ankommer på det ministerium som saken gäller.

Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall fortfarande utgöra ett sådant nationellt referenslaboratorium som förutsätts i Europeiska gemenskapens rättsakter och som behandlar frågor i anknytning till djursjukdomar och livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel samt företa undersökningar i anknytning till detta. Anstalten har i samarbete med Livsmedelsverket hand om genomförandet av det nationella programmet för övervakning av främmande ämnen.

Forskningsanstalten för veterinärmedicin

och livsmedel producerar ekonomi-, personal-, data- och andra förvaltningstjänster för Livsmedelsverket enligt vad som anstalten och verket kommer överens om eller jord- och skogsbruksministeriet bestämmer. Detta kräver mindre personalresurser och andra resurser än om Livsmedelsverket producerade alla sina förvaltningstjänster själv. Det nuvarande Livsmedelsverket har fått den största delen av sina förvaltningstjänster av Konsumentverket.

Varken Livsmedelsverket eller Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall ha någon direktionsstyrelse. De styrande ministerierna, dvs. jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet och social- och hälsovårdsministeriet, skall samordna resultatmålen och riktlinjerna för verksamheten via den arbetsgrupp för livsmedelstillsyn som skall tillsättas. Avsikten är att utfärda bestämmelser om arbetsgruppen för livsmedelstillsyn genom förordning av statsrådet. Livsmedelsdelegationen fortsätter att vara intressentgruppens samarbetsforum i livsmedelsfrågor. Till stöd för verksamheten vid Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel kan jord- och skogsbruksministeriet dessutom tillsätta delegationer där intressentgrupperna är företrädare.

Den arbetsgrupp som utredde en sammanlagning av Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel jämförde alternativen att det nuvarande Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel utgör en egen myndighet eller organisatoriskt utgör en sådan avdelning vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel som har en självständig ställning när det gäller tillsynsverksamhet.

Att skilja på myndighetsfunktionerna och undersökningarna ansågs ändå vara det bästa alternativet, bl.a. för att man på detta sätt tydligare kan visa att tillsynsmyndigheten är fristående från undersökningsverksamheten och har oavhängig behörighet. Av intressentgrupperna stödde så gott som alla modellen med en organisatoriskt självständig myndighet.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Statsekonomiska verkningar

I budgetpropositionen för 2001 har de arrangemang beaktats som en sammanslagning av Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel förutsätter. Enligt förslaget skall Livsmedelsverket inrättas inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde. På detta verk överförs från handels- och industriministeriets förvaltningsområde de uppgifter som har skötts av det tidigare Livsmedelsverket som dras in, den personal som skött dessa uppgifter och anslagen för verket samt de uppgifter som skötts av avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, den personal som skött dessa uppgifter och anslagen för anstalten.

Det nya Livsmedelsverkets omkostnader uppgår till 19,903 milj. mk i budgetpropositionen för 2001. Vid dimensioneringen av anslaget har beaktats löneutgifter och andra utgifter från och med den 1 mars 2001 för personalen vid det nuvarande Livsmedelsverket, 25 personer, och vid avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, 30 personer.

I anslaget har också beaktats ett anslagsbehov på 1 milj. mk som härrör från de nya och utvidgade uppgifter som EG:s rättsakter ger upphov till. Dessa uppgifter hänför sig i synnerhet till en utveckling av tillsynen över första ankomstplatser och över ursprungsmärkning av livsmedel, till säkerställande av att tillsynen fungerar samt till utredning av situationer där hälsorisker förekommer. I anslaget har dessutom beaktats utgifter på 300 000 mk per år för köptjänster inom övervakningen av ekologiskt odlade livsmedel och 0,8 milj. mk i engångsutgifter i anknytning till inrättandet av Livsmedelsverket. Direktörstjänsten vid Livsmedelsverket dras in, och vid det nya Livsmedelsverket inrättas en tjänst som överdirektör.

Till Livsmedelsverket övergår också köttbesiktningpersonalen vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, 103 personer.

De löneutgifter och andra utgifter som denna personal föranleder ingår i omkostnaderna för köttbesiktningens verksamhet. Kostnaderna för denna verksamhet täcks fortfarande med köttbesiktningssavgifter.

Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel, som fortsätter med de undersökningsuppgifter som Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har haft hand om, tillhandahåller det nya Livsmedelsverket avgiftsfria ekonomi-, personal- och datatjänster. Det nuvarande Livsmedelsverket har fått dessa tjänster av Konsumentverket. Anslag för motsvarande arbetsinsats, 700 000 mk, skall överföras till Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Med undantag av att uppgifter och personal överförs på grund av att Livsmedelsverket inrättas leder omorganiseringen i sig inte till några ändringar i anstaltens behov av anslag.

Livsmedelsverkets inkomster, uppskattningsvis 18,7 milj. mk, kommer från statens köttbesiktningens verksamhet (18,3 milj. mk), som överförs till den nya organisationen tillsammans med avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, och från övrig avgiftsbelagd service (400 000 mk). Vid sidan av överföringen av inkomster från köttbesiktningens verksamhet påverkar omorganiseringen inte de inkomster som flyter in till Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Verkningar för kommunalekonomin och näringslivet samt medborgare

Propositionen har inga direkta verkningar på kommunernas eller näringslivets ekonomi. Syftet med reformen är att göra ledningen av övervakningen enhetligare. Detta leder i sin tur till en effektivare styrning av kommunernas, länsstyrelsernas, tullens tillsynsmyndigheters och näringsidkarnas verksamhet i frågor som gäller livsmedelstillsyn. Härigenom förbättras dessa aktörers verksamhetsbetingelser och därmed kan också livsmedelssäkerheten tryggas bättre än förut.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

De anställda vid Livsmedelsverket, 25 personer, och vid avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, 30 personer, samt anstaltens köttbesiktningspersonal, 103 personer, övergår till anställning hos det nya Livsmedelsverket. De besatta tjänsterna och uppgifterna i arbetsavtalsförhållande övergår direkt med stöd av den föreslagna lagen om Livsmedelsverket på det nya Livsmedelsverket utan att beteckningar eller anställningsvillkor ändras. Direktörstjänsten vid det nuvarande Livsmedelsverket dras in, och vid det nya Livsmedelsverket inrättas en tjänst som överdirektör.

Med tanke på effektiviteten måste den nya organisationen verka i samma lokaler. För närvarande arbetar Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel på sammanlagt tre olika ställen i Helsingfors. Avsikten är att hyra de lokaler som behövs för det nya Livsmedelsverket så nära det nuvarande Livsmedelsverkets och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedels lokaler som möjligt. Budgetpropositionen för 2001 innehåller 0,8 milj. mk i engångsutgifter i anknytning till inrättandet av Livsmedelsverket.

Forskningsavdelningarna och de regionala enheterna (de nuvarande regionala laboratorierna) samt den administrativa avdelningen vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel fortsätter sin verksamhet som Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen baserar sig på ett betänkande från den arbetsgrupp som jord- och skogsbruksministeriet har tillsatt. I arbetsgruppen fanns företrädare för jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel samt Livsmedelsverket.

Under arbetets gång hörde arbetsgruppen företrädare för de anställda vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel och Livsme-

delsverket, intressentgrupper samt företrädare för länsstyrelserna och finansministeriets avdelning för utvecklande av förvaltningen. I det möte där intressentgrupperna kunde avge sitt utlåtande deltog Finlands Fiskhandlarförbund rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Finlands Livsmedelsarbetareförbund rf, Finlands Veterinärförbund rf, Kuntien Terveystarkastajat KTV ry, Konsumentforskningscentralen, Helsingfors universitets veterinärmedicinska fakultet och agrrikulturförstvetenskapliga fakultet, Handels Centralförbund/Finlands Dagligvaruhandel rf, Folkhälsoinstitutet, Suomen Kananmunapakaamoiden yhdistys ry, Konsumentverket, Kuluttajat – Konsumenterna, Ympäristö- ja Terveysalan Tekniset ry, Finlands Hotell- och Restaurangförbund SHR rf, Kemistförbundet i Finland rf, Tulllaboratoriet, Tullstyrelsens enhet för bevakning och revision, Agronomförbundet rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Hallintouioni HU ry/FTFC-O rf, Luontaistuotealan Tukkukauppiaitten Liitto ry, Mikrobiologgillet rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Finlands Konsumentförbund, Suomen Luontaistuotekauppiaitten Liitto och Läkemedelsverket. Största delen av dem som hördes var för inrättandet av ett organisatoriskt sett självständigt Livsmedelsverk.

När arbetsgruppens betänkande var klart sändes det till de ovan nämnda myndigheterna och föreningarna för kännedom och eventuella utlåtanden. Utlåtande gavs av Tullstyrelsens enhet för bevakning och revision, Tulllaboratoriet, Finlands Kommunförbund, Finlands Dagligvaruhandel rf, Livsmedelsindustriförbundet rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Finlands Fiskodlarförbund rf, Mikrobiologgillet och Mikkelin seudun terveydenhuollon ympäristökeskus ry.

Aven i dessa utlåtanden stöddes en samslagning av Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel till en myndighet. Tulllaboratoriet påpekade att dess samarbete med det nya Livsmedelsverket inom marknadsövervakningen alltså bör tryggas. Finlands Dagligvaruhandel rf ansåg att de centrala intressentgrupperna bör vara representerade i det organ som styr

verksamheten vid det nya Livsmedelsverket. Det räcker inte att intressentgrupperna hörs via livsmedelsdelegationen. Livsmedelsindustriförbundet rf ansåg också att om de som företräder övervakningsobjekten inte är med i det organ som styr det nya Livsmedelsverket betyder detta i praktiken att övervakningsobjekten knappast alls blir hörda i frågor som gäller utveckling av övervakningen och långsiktiga linjeringar. Dessutom uppmärksammade Livsmedelsindustriförbundet rf samarbetet mellan livsmedelstillsynen vid det nya Livsmedelsverket och Tulllaboratoriet samt den tekniska produkttillsynen vid social- och hälsovårdens produkttillsynscentral. Enligt Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf bör företrädare för intressentgrupperna, inklusive primärproduktionen, fås med i Livsmedelsverkets förvaltning. Livsmedelsdelegationen bör lyda under samma ministerium som administrerar det nya Livsmedelsverket. Mikrobiologgillet ansåg att Livsmedelsverkets befogenheter inom riskbedömningen bör säkerställas. I flera utlåtanden framfördes också att man i framtiden bör överväga att slå samman andra uppgifter i anknytning till livsmedelstillsyn och konsumentskydd till en helhet.

Avsikten är att det samarbete inom marknadsövervakningen som Tulllaboratoriet förde fram skall fortsätta enligt den överenskommelse som det nuvarande Livsmedelsverket och Tulllaboratoriet har ingått om detta samarbete. När det gäller samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn har det med beaktande av jävsfrågor inte ansetts ändamålsenligt att intressentgrupper som eventuellt är föremål för övervakningsåtgärder via samarbetsgruppen deltar i styrningen av tillsynsmyndigheten. Livsmedelsdelegationen är det organ som också i fortsättningen skall vara samarbetsforum för intressentgrupper och myndigheter.

Efter remissen har propositionen beretts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Propositionen har varit på remiss hos samma myndigheter och föreningar som hördes i fråga om arbetsgruppens betänkande samt dessutom hos justitieministeriet. I utlåtandena stöddes alltså en sammanslagning av Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel

vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel till en myndighet samt inrättandet av Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Justitieministeriet föreslog att bestämmelserna om behörighetsområde, uppgifter och organisering av förvaltningen i de föreslagna lagarna om Livsmedelsverket och Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall göras klarare och precisare. Finansministeriet föreslog att de föreslagna lagarna skall innehålla bestämmelser om personalens övergång i de nya organisationernas tjänst. Justitieministeriets och finansministeriets förslag har beaktats i propositionen.

Social- och hälsovårdsministeriet föreslog att den uppföljning av matförgiftningar som skall göras i samarbete med Folkhälsoinstitutet tas in i lagen om Livsmedelsverket. Frågor som gäller matförgiftningar skall likväl redan nu med stöd av hälsoskyddslagen skötas av Livsmedelsverket, Folkhälsoinstitutet och Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, i fortsättningen Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Social- och hälsovårdsministeriet kan ge närmare anvisningar om uppföljningen av matförgiftningar. Därför behövs ingen särskild bestämmelse om detta.

Konsumentforskningscentralen framförde bl.a. att man inom det nya Livsmedelsverkets resultatstyrning måste se till att samarbetet med den övriga förvaltningen av konsumentärenden fungerar väl. Undersökningar som utgår från konsumentens behov bör i det nya Livsmedelsverket via lagstiftningen ges åtminstone samma ställning som praxis är vid det nuvarande Livsmedelsverket. Lagstiftningsvägen bör det garanteras att dessa undersökningar beaktas också i andra sakkunnigorgan som drar upp riktlinjer för livsmedelstillsynen. I den föreslagna lagen om Livsmedelsverket har som en av det nya Livsmedelsverkets uppgifter bevarats undersökningar och utredningar som behövs i syfte att utveckla livsmedelstillsynen. Avsikten är att bestämma om livsmedelsdelegationen genom förordning av statsrådet. Det är meningen att konsumentärendena skall vara företrädda i delegationen.

I fråga om de ärenden som kommer att regleras genom förordning av statsrådet under-

strök Handels Centralförbundet och Finlands Dagligvaruhandel rf ytterligare att också företrädare för näringarna bör ingå i samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn. I fråga om detta hänvisas till den ovan behandlade jävsfrågan. Enligt Tulllaboratoriet och social- och hälsovårdsministeriet bör samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn behandla livsmedelsfrågor i större omfattning än vad som föreslagits. Ett av huvudsyftena med samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn är likväl att den skall samordna resultatstyrningen mellan handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet och Livsmedelsverket. Bl.a. därför är det för närvarande inte ändamålsenligt att utvidga samarbetsgruppens behörighetsområde till att omfatta alla livsmedelstillsynsmyndigheter.

Genom förordning av statsrådet skall också bestämmas om livsmedelsdelegationen. Agronomförbundet och Finlands Veterinärförbund föreslog att livsmedelsdelegationen skall lyda under jord- och skogsbruksministeriet i stället för under handels- och industriministeriet. Också finansministeriet uppmärksammade frågan. Avsikten är ändå att livsmedelsdelegationen också i fortsättningen skall verka i anslutning till handels- och industriministeriet, eftersom handels- och industriministeriet fortfarande ansvarar för frågor som anges i livsmedelslagen. Dessa frågor gäller utöver livsmedelssäkerhet dessutom kvaliteten på livsmedel och skyddandet av konsumenterna mot ekonomiska förluster

orsakade av livsmedel som inte motsvarar bestämmelserna också i de fall då speciallagstiftningen, t.ex. hygienlagen, inte innehåller några bestämmelser om frågan. Livsmedelslagen är en allmän lag om livsmedel, och därför är det mest ändamålsenligt om den delegation som ingående behandlar livsmedelsfrågor verkar i anslutning till det ministerium som har hand om frågor enligt livsmedelslagen. Handels- och industriministeriet samordnar också beredningen av de nationella ståndpunkterna inför Codex Alimentariuskommittén. Denna kommitté är ett gemensamt organ för FAO och WHO, som verkar inom Förenta Nationerna, och den utarbetar internationella livsmedelsstandarder. Livsmedelsdelegationen skall också utgöra en nationell Codex Alimentarius-kommitté. I livsmedelsdelegationen bereds de ställningstaganden som Finland i internationella sammanhang framför i anknytning till Codex Alimentarius-kommitténs arbete. Också därför är det ändamålsenligt att livsmedelsdelegationen fortsätter att verka i anslutning till handels- och industriministeriet.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2001 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om Livsmedelsverket

1 §. *Verksamhetsområde och administrativ ställning.* De uppgifter som sköts av det nuvarande Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel överförs i sin helhet på det nya Livsmedelsverket. För dessa uppgifter redogörs ovan i den allmänna motiveringen i avsnitt 2.1.

I Livsmedelsverkets behörighetsområde ingår att leda, planera och utveckla livsmedelstillsynen och övervakningen av de förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel och riskhanteringen i anknäpning till dessa. Livsmedelsverket leder således tillsyn och övervakning enligt livsmedelslagen, hälsoskyddslagen, lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel och lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik på det sätt som bestäms i de nämnda lagarna eller föreskrivs med stöd av dem. Dessutom omfattar Livsmedelsverkets verksamhetsområde de operativa uppgifter som anges i de nämnda lagarna och som nu sköts av det nuvarande Livsmedelsverket eller avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Dessa uppgifter beskrivs ovan i den allmänna motiveringen i avsnitt 2.1.

Administrativt är Livsmedelsverket underställt jord- och skogsbruksministeriet. Eftersom det i Livsmedelsverkets verksamhetsområde ingår att leda tillsynen enligt livsmedelslagen, som hör till handels- och industriministeriets förvaltningsområde, och hälsoskyddslagen, som hör till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde, bör dessa ministerier fortfarande delta i Livsmedelsverkets resultatstyrning.

Avsikten är att resultatmålen och riktlinjerna för verksamheten vid Livsmedelsverket och Forskningsanstalten för veterinärmedicin

och livsmedel till den del de gäller livsmedelskedjans säkerhet skall samordnas för hela tillsynskedjan. Genom förordning av statsrådet inrättas för detta ändamål en samarbetsgrupp för livsmedelstillsyn, som skall finnas i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet. Samarbetsgruppen får till uppgift att samordna resultatstyrningen i fråga om den livsmedelstillsyn som hör till jord- och skogsbruksministeriets, handels- och industriministeriets och social- och hälsovårdsministeriets behörighetsområden samt att utforma gemensamma riktlinjer för verksamheten i situationer där hälsorisker förekommer. Resultatavtalen ingår i fråga om de ärenden som hör till respektive ministeriums behörighetsområde direkt mellan detta ministerium och verket eller anstalten i fråga efter det att ministeriet har fått ett utlåtande av samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn.

Det är meningen att också Kontrollcentralen för växtproduktion skall omfattas av verksamheten inom samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn, för att livsmedelstillsynens kontrollkedja "från producent till konsument" skall bli fullständig. Avsikten är inte i detta skede att ändra den ställning som Kontrollcentralen för växtproduktion har på något annat sätt än att samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn får ansvaret också för samordningen av centralens resultatstyrning. När det gäller Kontrollcentralen för växtproduktion begränsas uppgiften att samordna resultatstyrningen likväl till att gälla livsmedelskedjans säkerhet och skyddandet av konsumenterna mot ekonomiska förluster orsakade av livsmedel som inte motsvarar bestämmelserna. På så sätt ankommer bl.a. skogsbranschens växtskyddsfrågor inte på samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn.

Representerade i samarbetsgruppen är jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet och social- och hälsovårdsministeriet som resultatstyrande ministerier samt den högsta ledningen för och personalen vid det nya Livsmedelsverket, Forskningsanstalten för veterinärmedicin och

livsmedel samt Kontrollcentralen för växtproduktion. Samarbetsgruppens medlemmar har möjlighet att enligt eget övervägande ta upp även andra ärenden till behandling i gruppen. Samarbetsgruppen har inga utnämningssuppgifter, och den beslutar inte heller i andra enskilda förvaltningsärenden.

2 §. *Uppgifter.* Livsmedelsverket skall leda tillsynen enligt livsmedelslagen, hälso- skyddslagen, hygienlagen och lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik på det sätt som bestäms i de nämnda lagarna eller föreskrivs med stöd av dem.

Till Livsmedelsverkets uppgifter hör med stöd av de ovan nämnda lagarna också verkställighetsuppdrag inom livsmedelstillsynen. Dessa övergår från det nuvarande Livsmedelsverket och från avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Livsmedelsverket skall ha hand om statens uppgift att ordna köttbesiktning samt om godkännandet och övervakningen av slakterier och inrättningar i samband med dem. Livsmedelsverket har också i samarbete med Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel hand om ordnandet av nationella program för övervakning av främmande ämnen i fråga om animaliska livsmedel samt ordnar andra kontrollprogram som är förenliga med Europeiska gemenskapens lagstiftning och ingår i verkets verksamhetsområde. Med stöd av livsmedelslagen har Livsmedelsverket fortfarande hand om bl.a. bruket av vittomfattande tvångsmedel och övervakningen av marknadsföring samt utgör den myndighet som utfärdar tillstånd för och tar emot anmälningar om bl.a. födoämnespreparat och komplement till livsmedel. Med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik skall Livsmedelsverket också ha hand om sådan övervakning av EU-stöd för mjölkprodukter som ingår i EG-lagstiftningen. I avsnitt 2.1 i den allmänna motivering redogörs närmare för de uppgifter som överförs.

Livsmedelsverket skall ha hand om den riksomfattande information och den riskkommunikation som ingår i dess behörighetsområde. Riskkommunikation avser kommunikation med myndigheter och med-

borgare om riskhantering i synnerhet. Dessutom skall Livsmedelsverket ordna utbildning inom sitt behörighetsområde samt företa de undersökningar och utredningar som behövs för utvecklande av livsmedelstillsynen. Verket deltar också i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

För att kunna sköta sina uppgifter fortsätter Livsmedelsverket det samarbete med myndigheter och intressentgrupper som det nuvarande Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har bedrivit. Viktiga samarbetspartner bland myndigheterna är t.ex. Tulllaboratoriet, Folkhälsoinstitutet, konsumentmyndigheterna och veterinärmyndigheterna när det gäller bl.a. övervakning av importerade livsmedel och utredning av matförgiftningar samt konsumentärenden och zoonosövervakning.

3 §. *Organisation.* Livsmedelsverket leds av en överdirektör. Verket saknar direktion. Om Livsmedelsverkets interna verksamhetsenheter bestäms i Livsmedelsverkets arbetsordning.

Om direktionen för det nuvarande Livsmedelsverket bestäms i förordningen om livsmedelsverket (278/1990). Enligt den består medlemmarna i direktionen av representanter för jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet och social- och hälsovårdsministeriet samt av Livsmedelsverkets direktör och en representant för verkets personal. Det nya Livsmedelsverket har alltså ingen direktion. De styrande ministeriernas synpunkter blir beaktade i samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn. Å andra sidan är det med beaktande av jävsfrågor inte ändamålsenligt att intressentgrupper som eventuellt är föremål för övervakningsåtgärder via samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn deltar i styrningen av tillsynsmyndigheten.

Avsikten är att livsmedelsdelegationen, som finns i anslutning till handels- och industriministeriet, fortsätter som samarbetsforum för myndigheter och intressentgrupper. Om livsmedelsdelegationen bestäms genom förordning av statsrådet med stöd av 119 § 2 mom. grundlagen. Samtidigt upphävs den nuvarande förordningen om livsmedelsdelegationen (385/1992). Livsmedelsdelegationen skall i egenskap av samarbetsorgan be-

handla frågor som gäller säkerheten hos och kvaliteten på livsmedel samt avge utlåtanden om dem och ta initiativ. Den skall på det nationella planet utveckla och samordna det internationella samarbete som gäller livsmedelslagstiftning och livsmedelsstandardisering samt utgöra en nationell Codex Alimentarius-kommitté. I sin uppgift som nationell Codex Alimentarius-kommitté bereder delegationen Finlands ståndpunkter inför de möten som hålls av FAO:s och WHO:s gemensamma Codex Alimentarius-kommitté, som utarbetar internationella livsmedelsstandarder. Handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet eller jord- och skogsbruksministeriet kan till delegationen hänskjuta också andra ärenden inom dess behörighetsområde.

Avsikten är att livsmedelsdelegationen också i fortsättningen skall verka i anslutning till handels- och industriministeriet, eftersom handels- och industriministeriet fortfarande har hand om frågor som anges i livsmedelslagen. Dessa frågor gäller utöver livsmedelssäkerhet dessutom kvaliteten på livsmedel och skyddandet av konsumenterna mot ekonomiska förluster orsakade av livsmedel som inte motsvarar bestämmelserna också i de fall då speciallagstiftningen, t.ex. hygienlagen, inte innehåller några bestämmelser om frågan. Livsmedelslagen är en allmän lag om livsmedel, och därför är det mest ändamålsenligt om den delegation som ingående behandlar livsmedelsfrågor verkar i anslutning till det ministerium som har hand om frågor enligt livsmedelslagen. Handels- och industriministeriet samordnar också beredningen av de nationella ståndpunkterna inför Codex Alimentarius-kommittén. Livsmedelsdelegationen skall också utgöra en nationell Codex Alimentarius-kommitté. I livsmedelsdelegationen bereds de ställningstaganden som Finland i internationella sammanhang framför i anknytning till Codex Alimentarius-kommitténs arbete. Också därför är det ändamålsenligt att livsmedelsdelegationen fortsätter att verka i anslutning till handels- och industriministeriet.

I delegationen skall alltjämt finnas tillräcklig sakkunskap gällande livsmedelslagstiftning, livsmedelstillsyn, primärproduktion, livsmedelsindustri, livsmedelshandel, kon-

sumentärenden samt jordbruksfrågor.

4 §. *Behandling av ärenden.* Livsmedelsverket skall vara ett chefsstyrt ämbetsverk. Överdirektören avgör de ärenden som ingår i Livsmedelsverkets behörighetsområde, om inte han eller hon genom arbetsordningen har överfört beslutanderätt på en annan tjänsteman vid verket.

5 §. *Närmare bestämmelser.* Genom förordning av statsrådet bestäms om besättandet av tjänster vid Livsmedelsverket, om de uppgifter som överdirektören och andra tjänstemän i förmansställning har i anslutning till denna förmansställning samt om behörighetsvillkoren för ledningen.

Enligt 2 mom. bestäms i Livsmedelsverkets arbetsordning, som överdirektören fastställer, om verksamhetsenheterna vid verket, om vikariat, om Livsmedelsverkets ledningsgrupp som biträder överdirektören samt om andra ärenden inom verkets interna förvaltning. Med stöd av 4 § i den föreslagna lagen kan överdirektören genom arbetsordningen också delegera beslutanderätt till andra tjänstemän vid verket. Den ledningsgrupp som biträder överdirektören är intern och har inga företrädare som inte hör till verket. Med stöd av det föreslagna bemyndigandet om arbetsordning går det således att inom lagens gränser meddela förvaltningsinterna föreskrifter som gäller bara för verkets arbetsordning. I den föreslagna bestämmelsen har beaktats de ställningstagande om arbetsordningar som grundlagsutskottet framfört i sitt utlåtande (GrUB 19/2000 rd - RP 39/2000 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om statens revisionsverk.

6 §. *Ikraftträdande.* Den föreslagna lagen träder enligt förslaget i kraft den 1 mars 2001. Genom den upphävs lagen om livsmedelsverket. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft. Sådana åtgärder är t.ex. inrättandet och besättandet av tjänsten som överdirektör samt andra åtgärder i anknytning till inledandet av Livsmedelsverkets verksamhet.

7 §. *Övergångsbestämmelser.* Paragrafen innehåller en bestämmelse om att när den föreslagna lagen träder i kraft övergår de ärenden som är anhängiga vid Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och

livsmedel till det nya Livsmedelsverket för behandling.

8 §. *Övergångsbestämmelser som gäller personalen.* Personalen i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, köttbesiktningsspersonalen inberäknad, övergår utan något separat beslut enligt 1 mom. till det nya Livsmedelsverket i de tidigare tjänste- och arbetsavtalsförhållandena. Samtycke av tjänstemannen behövs inte för tjänstövergången. En särskild bestämmelse om detta är nödvändig, eftersom en besatt tjänst enligt statstjänstemannalagen (750/1994) får överföras från en organisation till en annan endast med tjänstemannens samtycke.

Statsrådet har den 15 maj 1998 utfärdat ett principbeslut om reglering av personalens ställning vid organisationsförändringar inom statsförvaltningen. Enligt det skall när ett ämbetsverk upphör med sin verksamhet och uppgifterna överförs till ett annat statligt ämbetsverk till lagen gällande organisationsförändringen fogas en bestämmelse enligt vilken personalen i tjänste- och arbetsförhållande övergår i detta ämbetsverks tjänst. Den föreslagna bestämmelsen följer principbeslutet. Villkoren för tjänste- eller arbetsförhållandet för personalen vid det nuvarande Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel samt för köttbesiktningsspersonalen ändras inte på grund av överföringen.

Direktörstjänsten vid det nuvarande Livsmedelsverket övergår enligt 2 mom. dock inte till det nya Livsmedelsverket, eftersom denna tjänst dras in utan uppsägning vid ikraftträdande av denna lag och i stället inrättas en tjänst som överdirektör. Den nuvarande innehavaren av tjänsten går i pension innan det nya Livsmedelsverket inleder sin verksamhet.

1.2. Lagen om Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel

1 §. *Verksamhetsområde och administrativ ställning.* Forskningsavdelningarna, de regionala enheterna och den administrativa av-

delningen vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel fortsätter sin verksamhet som Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Avsikten är att utveckla verksamheten vid anstalten utifrån förslagen från den internationella utvärderingen. I anstaltens behörighetsområde ingår att undersöka och följa upp djursjukdomar, främja djurens hälsa och välbefinnande, undersöka kvaliteten på och säkerheten hos animaliska livsmedel samt ha hand om den riskbedömning och den referenslaboratorieverksamhet som an knyter till dem. Anstalten skall fortfarande lyda under jord- och skogsbruksministeriet.

På det sätt som överenskomts mellan Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel och ämbetsverken i fråga eller som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer kan anstalten också sköta ekonomitjänster, personaltjänster och övriga förvaltningstjänster för andra ämbetsverk inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som sköter tillsynsuppgifter inom livsmedelskedjan. Det är meningen att anstalten skall tillhandahålla Livsmedelsverket personal-, ekonomi- och datatjänster. Det nuvarande Livsmedelsverket får största delen av sina förvaltningstjänster av Konsumentverket. Det krävs avsevärt mycket större personal och andra resurser om det nya Livsmedelsverket självt producerar alla de förvaltningstjänster det behöver än om Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel tillhandahåller dessa tjänster utifrån ett serviceavtal.

2 §. *Uppgifter.* Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall företa laboratorie- och fältundersökningar som behövs för veterinärverksamheten och för utredning av läget i fråga om djursjukdomar samt för främjande av djurens hälsa och välbefinnande och för förebyggande, diagnostisering och behandling av djursjukdomar och utföra rådgivningsarbete samt delta i genomförandet av ett nationellt hälsovårdsprogram för animalieproduktionsdjur. Anstalten företar vidare också undersökningar som hänförs till animaliska livsmedel och deras råvaror. Dessutom utgör den ett sådant nationellt referenslaboratorium som förutsätts i Europeiska gemenskapens rättsakter och som behandlar frågor i anknytning till djursjukdo-

mar och livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel samt företar undersökningar i anknytning till detta. Anstalten har i samarbete med Livsmedelsverket hand om genomförandet av det nationella programmet för övervakning av främmande ämnen i fråga om animaliska livsmedel.

Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel företar också riskbedömningar inom sitt verksamhetsområde. För trygghet av vaccineringsframställningar och anskaffar den vaccin, serum och diagnostiska ämnen som behövs i veterinärverksamheten samt kontrollerar kvaliteten på dessa preparat och distribuerar dem. Anstalten bedriver och följer vetenskaplig forskning som anknyter till dess verksamhetsområde, ordnar utbildning inom sitt verksamhetsområde samt deltar i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Jord- och skogsbruksministeriet kan även tilldela Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel andra utrednings-, undersöknings-, uppföljnings- och planeringsuppgifter som hänför sig till dennas verksamhetsområde.

Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel kommer givetvis att fortsätta det samarbete med myndigheter och intressentgrupper som Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel hittills har bedrivit. Viktiga samarbetspartner som företräder andra forskningsanstalter och myndigheter är t.ex. Helsingfors universitet och Folkhälsoinstitutet.

3 §. *Samarbete.* Till stöd för samarbetet mellan anstalten och dess intressentgrupper kan jord- och skogsbruksministeriet tillsätta delegationer. Avsikten är att till dem kalla vetenskaplig sakkunskap samt företrädare för anstaltens intressentgrupper. Samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn sköter samordningen av resultatstyrningen för Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel samt Livsmedelsverket och Kontrollcentralen för växtproduktion i frågor som gäller tillsynen över livsmedelskedjan.

4 §. *Organisation.* Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel leds av en överdirektör. Jord- och skogsbruksministeriet fastställer likväl verksamhetsställena och vid behov verksamhetsområdena för de regionala

enheterna vid Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Anstaltens regionala enheter (de nuvarande regionala laboratorier) i Kuopio, Seinäjoki och Uleåborg fortsätter sin verksamhet. Avsikten är att de skall specialisera sig på så sätt att varje regional enhets särskilda kunskapsområde utöver anstaltens interna arbetsfördelning också betjänar stationeringsorten med omgivning. I anstaltens arbetsordning bestäms närmare om anstaltens interna verksamhetsenheter, inklusive de regionala enheterna. Anstalten skall fortfarande inte ha någon direktionsfunktion.

5 §. *Beställda undersökningar.* Anstalten kan på uppdrag av utomstående beställare ingå avtal om utförande av uppgifter som lämpar sig för dess verksamhet samt om tillhandahållande av undersökningar och sakkunnigtjänster som gäller dess verksamhetsområde.

6 §. *Behandling av ärenden.* Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel är ett chefsstyrt ämbetsverk. Överdirektören avgör de ärenden som ingår i anstaltens verksamhetsområde, om inte han eller hon genom arbetsordningen har överfört beslutanderätt på en annan tjänsteman vid anstalten.

7 §. *Närmare bestämmelser.* Genom förordning av statsrådet bestäms om besättandet av tjänster vid Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel, om de uppgifter som överdirektören och andra tjänstemän i förmansställning har i anslutning till denna förmansställning samt om behörighetsvillkor för ledningen.

Enligt 2 mom. bestäms i arbetsordningen för Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel, som överdirektören fastställer, om verksamhetsenheterna vid anstalten, om vikariat, om anstaltens ledningsgrupp som biträder överdirektören samt om andra ärenden inom anstaltens interna förvaltning. Med stöd av 6 § i den föreslagna lagen kan överdirektören genom arbetsordningen också delegera beslutanderätt till andra tjänstemän vid anstalten. Den ledningsgrupp som biträder överdirektören är intern och har inga medlemmar som inte hör till anstalten. Med stöd av det föreslagna bemyndigandet om arbetsordning går det således att inom lagens gränser meddela förvaltningsinterna föreskrifter som gäller bara för verkets arbetsordning.

Såsom i fråga om lagen om Livsmedelsverket har i den föreslagna bestämmelsen beaktats de ställningstaganden om arbetsordningar som grundlagsutskottet framfört i sitt utlåtande om regeringens proposition med förslag till lag om statens revisionsverk.

8 §. *Ikraftträdande.* Den föreslagna lagen träder enligt förslaget i kraft den 1 mars 2001. Genom den upphävs lagen om anstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Hänvisningar i annan lagstiftning till Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel avser därefter Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Hygienlagen samt förordningar och jord- och skogsbruksministeriets beslut som utfärdats med stöd av den kommer att ses över så att de uppgifter som för närvarande sköts av Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel överförs på det nya Livsmedelsverket, med undantag för referenslaboratorieverksamheten. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall för närvarande med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik också sköta uppgifter i anknytning till tillsynen över vissa EG-förordningar. Dessa uppgifter har påförts anstalten genom jord- och skogsbruksministeriets beslut som har utfärdats med stöd av den nämnda lagen. Dessa beslut kommer att ändras på så sätt att uppgifterna överförs på det nya Livsmedelsverket.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

9 §. *Övergångsbestämmelser.* Paragrafen innehåller en bestämmelse om att de ärenden som är anhängiga vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, utom avdelningen för övervakning av livsmedel, vid lagens ikraftträdande skall övergå till Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel för behandling.

10 §. *Övergångsbestämmelser som gäller personalen.* All annan personal i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel än personalen vid avdelningen för övervakning av livsmedel och köttbesiktningpersonalen, som övergår till Livsmedelsverket, övergår till den nya Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel utan något separat be-

slut och utan att villkoren för tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet ändras. Samtycke av tjänstemannen behövs inte för tjänstövergången. En särskild bestämmelse om detta är nödvändig, eftersom en besatt tjänst enligt statstjänstemannalagen får överföras från en organisation till en annan endast med tjänstemannens samtycke.

Statsrådet har den 15 maj 1998 utfärdat ett principbeslut om reglering av personalens ställning vid organisationsförändringar inom statsförvaltningen. Enligt det skall när ett ämbetsverk upphör med sin verksamhet och uppgifterna överförs till ett annat statligt ämbetsverk till lagen gällande organisationsförändringen fogas en bestämmelse enligt vilken personalen i tjänste- och arbetsförhållande övergår i detta ämbetsverks tjänst. Den föreslagna bestämmelsen följer principbeslutet. Villkoren för tjänste- eller arbetsförhållandet för den personal som övergår till det nya ämbetsverket ändras inte på grund av överföringen.

Tjänsten som överdirektör vid den nuvarande Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel övergår direkt med stöd av den föreslagna lagen till den nya Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel. En särskild bestämmelse om detta behövs eftersom en tjänst som specificeras i statsbudgeten, vilket denna överdirektörstjänst gör, enligt 5 § statstjänstemannalagen inte annars kan överföras.

1.3. Lagen om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel

I stället för Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall i 6, 8, 9, 15, 16, 21, 38, 43, 53 och 56 § hygienlagen nämnas Livsmedelsverket, på vilket uppgifterna i fråga överförs vid omorganiseringen. Eftersom det är fråga om en namnändring som omorganiseringen kräver kan de anläggningar och laboratorier som Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har godkänt innan denna lag trätt i kraft givetvis fortsätta sin verksamhet i enlighet med beslutet om godkännande utan något nytt godkännande av Livsmedelsverket. I 15, 21 och 53 § har också gjorts vis-

sa mindre, språkliga ändringar som inte påverkar sakinnehållet.

Statsrådet gav den 13 december 1995 anvisningar för beredningen av bestämmelser om ministeriernas behörighetsområden. Enligt anvisningarna skall bestämmelser om ministeriernas behörighetsområden i speciallagarna skrivas på så sätt att de inte hänvisar till ett visst ministerium, utan bestämmelser om ministeriernas behörighetsområden skall ingå i reglementet för statsrådet (1522/1995). I överensstämmelse med anvisningarna används i hygienlagen uttrycket "vederbörande ministerium". Utifrån reglementet för statsrådet hör hygienlagen till jord- och skogsbruksministeriets behörighetsområde. Den 23 september 1999 ändrade statsrådet likväl sitt principbeslut på så sätt att bestämmelserna om ministeriernas behörighet i speciallagarna skall skrivas så att det redan av speciallagen framgår vilket ministerium som avses om speciallagen innehåller bestämmelser om ett ministeriums behörighet. Enligt dessa nya anvisningar skall praxis inom lagstiftningen främst vara att ministeriet nämns vid namn i lagen men att det samtidigt ges ett bemyndigande att ändra behörighetsområdet genom förordning. Därför föreslås i 4 § hygienlagen ett nytt 3 mom. enligt vilket vad som i hygienlagen bestäms om vederbörande ministerium gäller jord- och skogsbruksministeriet, om inte något annat bestäms genom förordning av statsrådet.

Uppgiften enligt 53 § 1 mom. i hygienlagen att föra ett riksomfattande register över bl.a. godkända anläggningar överförs från Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel till det nya Livsmedelsverket. Avsikten är inte att föra in personuppgifter i registret, och därför föreslås i detta sammanhang inga ändringar i 53 § 1 mom. Bestämmelser om register som innehåller personuppgifter har strängare exakthetskrav än vad det nuvarande 53 § 1 mom. i hygienlagen uppfyller.

2. Närmare bestämmelser

Genom de statsrådsförordningar om Livsmedelsverket och Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel som utfärdas med stöd av de föreslagna lagarna meddelas

bestämmelser som gäller bl.a. behörighetsvillkor för ledningen och besättande av tjänster. Noggranna bestämmelser om behandlingen av ärenden och organiseringen av verksamheten vid verket och anstalten ingår i arbetsordningarna för dem.

Genom förordningar av statsrådet bestäms också om samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn och livsmedelsdelegationen.

I och med att Livsmedelsverket administrativt övergår från handels- och industriministeriets förvaltningsområde till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde, skall motsvarande ändring göras i reglementet för statsrådet.

För överföringen av tillsynsuppgifter från Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel till Livsmedelsverket krävs att lagtekniska ändringar av myndighetens namn görs också i förordningen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1336/1996) och i de beslut från jord- och skogsbruksministeriet som utfärdats med stöd av hygienlagen. Detsamma gäller i fråga om de beslut från jord- och skogsbruksministeriet som utfärdats med stöd av lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik och genom vilka uppgifter i anknytning till tillsynen över EG-förordningar har påförts Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Om avgifter för Livsmedelsverkets och Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedels prestationer beslutar jord- och skogsbruksministeriet i enlighet med lagen om grunderna för avgifter till staten.

Utkasten till statsrådets förordningar om samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn och livsmedelsdelegationen ingår som bilaga till denna proposition.

3. Ikraftträdande

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 mars 2001. Åtgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft. Sådana åtgärder är bl.a. utfärdandet av de förordningar och arbetsordningar som nämns i punkt 2 samt besättandet av tjänsten som överdirektör vid Livsmedelsverket och av andra nya tjänster vid Livsmedelsverket och vid Forskningsan-

stalten för veterinärmedicin och livsmedel.
Med stöd av vad som anförts ovan före-

läggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om Livsmedelsverket**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Verksamhetsområde och administrativ ställning

Livsmedelsverket leder, planerar och utvecklar livsmedelstillsynen, övervakningen av de förnödenheter som kommer i beröring med livsmedel och riskhanteringen i anknytning till dessa. Verket utför också uppgifter som hänför sig till nämnda tillsyn, övervakning och riskhantering.

Administrativt är Livsmedelsverket underställt jord- och skogsbruksministeriet. Jord- och skogsbruksministeriet, handels- och industriministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet svarar i samråd för verkets resultatstyrning på det sätt som bestäms närmare genom förordning av statsrådet.

2 §

Uppgifter

Livsmedelsverket skall leda tillsynen och sköta andra verkställighetsuppdrag enligt livsmedelslagen (361/1995), hälsoskyddslagen (763/1994), lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996) och lagen om verkställighet av Europeiska gemenskapens gemensamma jordbrukspolitik (1100/1994) på det sätt som bestäms i nämnda lagar eller föreskrivs med stöd av dem.

Livsmedelsverket har hand om ordnandet av kontrollprogram som ingår i dess verksamhetsområde och som är förenliga med Europeiska gemenskapens lagstiftning. Livsmedelsverket har i samarbete med Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel hand om ordnandet av nationella

program för övervakning av främmande ämnen i fråga om animaliska livsmedel.

Livsmedelsverket har hand om den riksomfattande information och den riskkommunikation som ingår i dess verksamhetsområde. Dessutom företar Livsmedelsverket de undersökningar och utredningar som behövs för utvecklande av livsmedelstillsynen, deltar i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde och ordnar utbildning inom sitt verksamhetsområde.

3 §

Organisation

Livsmedelsverket leds av en överdirektör. Om verksamhetsenheterna vid Livsmedelsverket bestäms i Livsmedelsverkets arbetsordning.

4 §

Behandling av ärenden

Överdirektören avgör de ärenden om vilka beslut skall fattas vid Livsmedelsverket. Genom arbetsordningen kan överdirektören överföra beslutanderätt på en annan tjänsteman vid Livsmedelsverket.

5 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet bestäms om besättandet av tjänster vid Livsmedelsverket samt om de uppgifter som överdirektören och andra tjänstemän i förmansställ-

ning har i anslutning till sin förmansställning.

I Livsmedelsverkets arbetsordning bestäms om verksamhetsenheterna vid verket, om vikariat, om Livsmedelsverkets interna ledningsgrupp som biträder överdirektören samt om andra ärenden inom den interna förvaltningen. Överdirektören fastställer arbetsordningen.

6 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2001.

Genom denna lag upphävs lagen den 9 februari 1990 om livsmedelsverket (111/1990) jämte ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

7 §

Övergångsbestämmelser

Efter det att denna lag trätt i kraft övergår

de ärenden som vid ikraftträdandet är anhängiga vid Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel till Livsmedelsverket för behandling.

8 §

Övergångsbestämmelser som gäller personalen

Personalen i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid Livsmedelsverket och avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, köttbesiktningspersonalen inberäknad, och de tjänsterna i fråga övergår när denna lag träder i kraft till det livsmedelsverk som avses i denna lag. Samtycke av tjänstemännen behövs inte för tjänstövergången.

Tjänsten som direktör vid Livsmedelsverket dras in och tjänsteförhållandet upphör vid denna lags ikraftträdande.

2.

Lag

om Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Verksamhetsområde och administrativ ställning

För undersökning och uppföljning av djursjukdomar, främjande av djurens hälsa och välbefinnande, undersökning av kvaliteten på och säkerheten hos animaliska livsmedel samt för den riskbedömning och den referenslaboratorieverksamhet som anknyter till dem finns Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel, nedan anstalten, som lyder under jord- och skogsbruksministeriet.

På det sätt som överenskomms mellan anstalten och ämbetsverken i fråga eller som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer kan anstalten också sköta ekonomitjänster, personaltjänster och övriga förvaltningstjänster för andra ämbetsverk inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som sköter tillsynsuppgifter inom livsmedelskedjan.

2 §

Uppgifter

Anstalten företar undersökningar som hänförs till veterinärverksamhet och animaliska livsmedel samt laboratorie- och fältundersökningar som behövs för utredning av läget i fråga om djursjukdomar samt för främjande av djurens hälsa och välbefinnande och för förebyggande, diagnostisering och behandling av djursjukdomar. Anstalten företar också riskbedömningar inom sitt verksamhetsområde. Anstalten deltar i genomförandet av

ett nationellt hälsovårdsprogram för animalieproduktionsdjur och planeringen av program för hälsokontroll samt i rådgivningsarbete som hänförs till dessa.

Anstalten utgör ett sådant nationellt referenslaboratorium som förutsätts i Europeiska gemenskapens rättsakter och som behandlar frågor i anknytning till djursjukdomar och säkerheten hos och kvaliteten på animaliska livsmedel samt företar undersökningar i anknytning till detta. Anstalten har i samarbete med Livsmedelsverket hand om genomförandet av det nationella programmet för övervakning av främmande ämnen i fråga om animaliska livsmedel.

Anstalten framställer och anskaffar vaccin, serum och diagnostiska ämnen som behövs i veterinärverksamheten samt kontrollerar kvaliteten på dessa preparat och distribuerar dem.

Anstalten bedriver och följer vetenskaplig forskning som anknyter till anstaltens behörighetsområde, deltar i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde, ordnar utbildning inom sitt verksamhetsområde och utför de övriga undersökningar och uppgifter som enligt särskilda bestämmelser ankommer på anstalten eller som jord- och skogsbruksministeriet ålägger den.

3 §

Samarbete

Till stöd för samarbetet mellan anstalten och dess intressentgrupper kan jord- och skogsbruksministeriet tillsätta delegationer och till dem kalla ordföranden samt sakkunniga inom respektive område.

Om samordningen av resultatstyrningen för anstalten och de övriga organ inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som utför uppgifter i anknytning till tillsynen över livsmedelskedjan bestäms genom förordning av statsrådet.

4 §

Organisation

Anstalten leds av en överdirektör. Verksamhetsställena och vid behov de geografiska verksamhetsområdena för anstaltens regionala enheter bestäms av jord- och skogsbruksministeriet. I övrigt bestäms om anstaltens verksamhetsenheter i anstaltens arbetsordning.

5 §

Beställda undersökningar

Anstalten kan på beställning företa utredningar och undersökningar samt tillhandahålla andra sakkunnigtjänster inom sitt verksamhetsområde.

6 §

Behandling av ärenden

Överdirektören avgör de ärenden om vilka beslut skall fattas vid anstalten. Genom arbetsordningen kan överdirektören överföra beslutanderätt på en annan tjänsteman vid anstalten.

7 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet bestäms om besättandet av tjänster vid anstalten samt om de uppgifter som överdirektören och andra tjänstemän i förmansställning har i anslutning till sin förmansställning.

I anstaltens arbetsordning bestäms om de interna verksamhetsenheterna vid anstalten och dess regionala enheter, om vikariat, om anstaltens interna ledningsgrupp som biträder överdirektören samt om andra ärenden inom den interna förvaltningen. Överdirektören fastställer arbetsordningen.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2001.

Genom denna lag upphävs lagen den 4 december 1992 om anstalten för veterinärmedicin och livsmedel (1202/1992).

Hänvisningar till Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel som ingår i någon annan lag, någon förordning eller något statsråds- eller ministeriebeslut avser efter denna lags ikraftträdande avse Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

9 §

Övergångsbestämmelser

Efter det att denna lag trätt i kraft övergår de ärenden som vid ikraftträdandet är anhängiga vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, utom de ärenden som är anhängiga vid avdelningen för övervakning av livsmedel vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, till anstalten för behandling.

10 §

Övergångsbestämmelser som gäller personalen

Överdirektören och den övriga personalen i tjänste- eller arbetsavtalsförhållande vid Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, fränsett personalen vid avdelningen för övervakning av livsmedel och köttbesiktningssper-

sonalen, och tjänsterna i fråga övergår till tycke av tjänstemännen behövs inte för
Forskningsanstalten för veterinärmedicin och tjänstövergången.
livsmedel när denna lag träder i kraft. Sam-

3.

Lag**om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 20 december 1996 om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996) 6 § 2 punkten, 8, 9 och 15 §, 16 § 2 mom., 21 § 1 mom., 38 § 3 mom., 43 och 53 § samt 56 § 2 mom., samt

fogas till 4 § ett nytt 3 mom. som följer:

4 §

Vad som i denna lag bestäms om vederbörande ministerium gäller jord- och skogsbruksministeriet, om inte något annat bestäms genom förordning av statsrådet.

6 §

I denna lag avses med

2) *tillsynsmyndighet* Livsmedelsverket, länsstyrelsen, den statliga myndighet som avses i 12 § 3 mom., den kommunala övervakningsmyndigheten, kommunala tjänsteinnehavare som sköter uppgifter enligt denna lag och statens besiktningsveterinärer.

8 §

Livsmedelsverket styr och övervakar under vederbörande ministeriums tillsyn iakttagandet av denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

9 §

Länsstyrelsen styr och övervakar inom länet i enlighet med de anvisningar som Livsmedelsverket meddelar tillsynen över iakttagandet av denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem.

15 §

Innan verksamheten inleds eller efter väsentliga ändringar i verksamheten skall slakterier och inrättningar som finns i samband med dem ha godkänts av Livsmedelsverket,

medan andra anläggningar skall ha godkänts av den kommunala övervakningsmyndigheten. Godkännande skall sökas skriftligen och anläggningarna skall godkännas, om de uppfyller de krav som ställs i denna lag och med stöd av den.

16 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall underrätta länsstyrelsen om godkännande av en anläggning samt om nedläggande av anläggningens verksamhet och om återtagande av godkännandet. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall också underrätta länsstyrelsen om de fiskefartyg som den har registrerat och de första ankomstplatser den har förtecknat samt om ändringar i dessas verksamhet. Länsstyrelsen skall utan dröjsmål vidarebefordra dessa uppgifter till Livsmedelsverket, som för bok över anläggningarna, fiskefartygen och de första ankomstplatserna samt tilldelar anläggningarna och fiskefartygen ett nummer.

21 §

En anläggning skall se till att uppkomsten av livsmedelshygieniska missförhållanden vid den förhindras. I detta syfte skall anläggningen på egen bekostnad utarbeta och genomföra ett kontrollsystem som godkänns av den statliga besiktningsveterinär eller den kommunala övervakningsmyndighet som övervakar anläggningen (*egenkontrollsystem*). Livsmedelsverket skall bistå de ovan

nämnda myndigheterna vid godkännandet av egenkontrollsystem, om de begär det.

---

38 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall på uppmaning av Livsmedelsverket vidta de åtgärder som avses i 1 eller 2 mom.

43 §

Om sökande av ändring i beslut som länsstyrelsen och Livsmedelsverket har meddelat med stöd av denna lag bestäms i förvaltningsprocesslagen.

53 §

Livsmedelsverket för ett riksomfattande register över alla godkända anläggningar och registrerade fiskefartyg och förtecknade första ankomstplatser samt över de laboratorier som det har godkänt. Den kommunala övervakningsmyndigheten för register över de anläggningar som den övervakar, de fiskefartyg samt mjölkproduktionsenheter som den har registrerat och de första ankomstplatser som den har förtecknat. I registren kan införas de uppgifter som behövs för tillsynen över att denna lag och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den iakttas.

Kommunen är skyldig att på begäran meddela Livsmedelsverket och länsstyrelsen uppgifter om den övervakning som kommunen har utfört och om de avgifter som den har tagit ut.

56 §

Livsmedelsverket godkänner de laboratorier som får utföra undersökningar som bestäms i denna lag eller med stöd av den. Den kommunala övervakningsmyndighet eller statliga besiktningsveterinär som övervakar anläggningen godkänner dock i samband med godkännandet av anläggningens system för egenkontroll ett laboratorium där andra undersökningar som tillsynsmyndigheten förutsätter och som hänför sig till egenkontrollen får utföras.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2001.

Anläggningar och laboratorier som Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har godkänt med stöd av bestämmelser som gäller vid denna lags ikraftträdande kan fortsätta sin verksamhet i enlighet med beslutet om godkännande utan något nytt godkännande av Livsmedelsverket.

Helsingfors den 15 september 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Minister Sinikka Mönkäre

*Bilaga 1
Parallelltexter*

Lag

om ändring av lagen om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 december 1996 om livsmedelshygien i fråga om animaliska livsmedel (1195/1996) 6 § 2 punkten, 8, 9 och 15 §, 16 § 2 mom., 21 § 1 mom., 38 § 3 mom., 43 och 53 § samt 56 § 2 mom., samt
fogas till 4 § ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

4 §

6 §

I denna lag avses med

2) *tillsynsmyndighet* anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, länsstyrelsen, den statliga myndighet som avses i 12 § 3 mom., den kommunala övervakningsmyndigheten, kommunala tjänsteinnehavare som sköter uppgifter enligt denna lag och statens besiktningsveterinärer.

8 §

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel styr och övervakar under vederbörande ministeriums tillsyn iakttagandet av denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

9 §

Länsstyrelsen styr och övervakar inom länet i enlighet med de anvisningar som anstalten för veterinärmedicin och livsmedel

Föreslagen lydelse

4 §

Vad som i denna lag bestäms om vederbörande ministerium gäller jord- och skogsbruksministeriet, om inte något annat bestäms genom förordning av statsrådet.

6 §

I denna lag avses med

2) *tillsynsmyndighet* *Livsmedelsverket*, länsstyrelsen, den statliga myndighet som avses i 12 § 3 mom., den kommunala övervakningsmyndigheten, kommunala tjänsteinnehavare som sköter uppgifter enligt denna lag och statens besiktningsveterinärer.

8 §

Livsmedelsverket styr och övervakar under vederbörande ministeriums tillsyn iakttagandet av denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

9 §

Länsstyrelsen styr och övervakar inom länet i enlighet med de anvisningar som *Livsmedelsverket* meddelar tillsynen över

Gällande lydelse

meddelar tillsynen över iakttagandet av denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem.

15 §

Innan verksamheten inleds som ny eller efter väsentliga ändringar i verksamheten skall slakterier och inrättningar som finns i samband med dem ha godkänts av anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, medan andra anläggningar skall ha godkänts av den kommunala övervakningsmyndigheten. Godkännande skall sökas skriftligen och anläggningarna skall godkännas, om de uppfyller de krav som ställs i denna lag och med stöd av den.

16 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall underrätta länsstyrelsen om godkännande av en anläggning samt om nedläggande av anläggningens verksamhet och om återtagande av godkännandet. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall också underrätta länsstyrelsen om de fiskefartyg den har registrerat och de första ankomstplatser den har förtecknat samt om ändringar i dessas verksamhet. Länsstyrelsen skall utan dröjsmål vidarebefordra dessa uppgifter till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, som för bok över anläggningarna, fiskefartygen och de första ankomstplatserna samt tilldelar anläggningarna och fiskefartygen ett nummer.

21 §

En anläggning skall se till att uppkomsten av livsmedelshygieniska missförhållanden vid den förhindras. I detta syfte skall anläggningen på egen bekostnad utarbeta och genomföra ett kontrollsystem som godkänns av den statliga besiktningsveterinär eller den kommunala övervakningsmyndighet som övervakar anläggningen (egenkontrollsystem). Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall bistå de ovan nämnda

Föreslagen lydelse

iakttagandet av denna lag samt de bestämmelser som utfärdats med stöd av dem.

15 §

Innan verksamheten inleds eller efter väsentliga ändringar i verksamheten skall slakterier och inrättningar som finns i samband med dem ha godkänts av *Livsmedelsverket*, medan andra anläggningar skall ha godkänts av den kommunala övervakningsmyndigheten. Godkännande skall sökas skriftligen och anläggningarna skall godkännas, om de uppfyller de krav som ställs i denna lag och med stöd av den.

16 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall underrätta länsstyrelsen om godkännande av en anläggning samt om nedläggande av anläggningens verksamhet och om återtagande av godkännandet. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall också underrätta länsstyrelsen om de fiskefartyg som den har registrerat och de första ankomstplatser den har förtecknat samt om ändringar i dessas verksamhet. Länsstyrelsen skall utan dröjsmål vidarebefordra dessa uppgifter till *Livsmedelsverket*, som för bok över anläggningarna, fiskefartygen och de första ankomstplatserna samt tilldelar anläggningarna och fiskefartygen ett nummer.

21 §

En anläggning skall se till att uppkomsten av livsmedelshygieniska missförhållanden vid den förhindras. I detta syfte skall anläggningen på egen bekostnad utarbeta och genomföra ett kontrollsystem som godkänns av den statliga besiktningsveterinär eller den kommunala övervakningsmyndighet som övervakar anläggningen (*egenkontrollsystem*). *Livsmedelsverket* skall bistå de ovan nämnda myndigheterna vid godkän-

Gällande lydelse

myndigheterna vid godkännandet av egenkontrollsystem, om myndigheterna i fråga så begär.

38 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall på uppmaning av anstalten för veterinärmedicin och livsmedel vidta de åtgärder som avses i 1 eller 2 mom.

43 §

Om sökande av ändring i beslut som länsstyrelsen och anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har meddelat med stöd av denna lag bestäms i förvaltningsprocesslagen.

53 §

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel för ett riksomfattande register över alla godkända anläggningar och registrerade fiskefartyg och förtecknade första ankomstplatser samt över de laboratorier som det har godkänt. Den kommunala övervakningsmyndigheten för register över de anläggningar som den övervakar, de fiskefartyg samt mjölkproduktionsenheter som den har registrerat och de första ankomstplatser som den har förtecknat. I registren kan införas de uppgifter som behövs för tillsynen över att denna lag och de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den iakttas.

Kommunen är skyldig att på begäran meddela anstalten för veterinärmedicin och livsmedel och länsstyrelsen uppgifter om den övervakning som kommunen har utfört och de avgifter som den har tagit ut.

56 §

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel godkänner de laboratorier som får utföra undersökningar som bestäms i denna

Föreslagen lydelse

nandet av egenkontrollsystem, om *de begär det*.

38 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall på uppmaning av *Livsmedelsverket* vidta de åtgärder som avses i 1 eller 2 mom.

43 §

Om sökande av ändring i beslut som länsstyrelsen och *Livsmedelsverket* har meddelat med stöd av denna lag bestäms i förvaltningsprocesslagen.

53 §

Livsmedelsverket för ett riksomfattande register över alla godkända anläggningar och registrerade fiskefartyg och förtecknade första ankomstplatser samt över de laboratorier som det har godkänt. Den kommunala övervakningsmyndigheten för register över de anläggningar som den övervakar, de fiskefartyg samt mjölkproduktionsenheter som den har registrerat och de första ankomstplatser som den har förtecknat. I registren kan införas de uppgifter som behövs för tillsynen över att denna lag och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den iakttas.

Kommunen är skyldig att på begäran meddela *Livsmedelsverket* och länsstyrelsen uppgifter om den övervakning som kommunen har utfört och om de avgifter som den har tagit ut.

56 §

Livsmedelsverket godkänner de laboratorier som får utföra undersökningar som bestäms i denna lag eller med stöd av den.

Gällande lydelse

lag eller med stöd av den. Den kommunala övervakningsmyndighet eller statliga besiktningveterinär som övervakar anläggningen godkänner dock i samband med godkännandet av anläggningens system för egenkontroll ett laboratorium där andra undersökningar som tillsynsmyndigheten förutsätter och som hänför sig till egenkontrollen får utföras.

Föreslagen lydelse

Den kommunala övervakningsmyndighet eller statliga besiktningveterinär som övervakar anläggningen godkänner dock i samband med godkännandet av anläggningens system för egenkontroll ett laboratorium där andra undersökningar som tillsynsmyndigheten förutsätter och som hänför sig till egenkontrollen får utföras.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2001. Anläggningar och laboratorier som Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har godkänt med stöd av bestämmelser som gäller vid denna lags ikraftträdande kan fortsätta sin verksamhet i enlighet med beslutet om godkännande utan något nytt godkännande av Livsmedelsverket.

Statsrådets förordning

om samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från jord- och skogsbruksministeriet, föreskrivs med stöd av 119 § 2 mom. grundlagen:

1 §

Uppgifter och ställning

Samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn skall i fråga om de organ för livsmedelstillsyn som hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde behandla

1) samordningen av resultatstyrningen, till den del ärendet anknyter till livsmedelskedjans säkerhet och skyddandet av konsumenterna mot ekonomiska förluster som sådana livsmedel som inte motsvarar bestämmelserna åsamkar,

2) gemensamma riktlinjer för verksamheten i situationer där hälsorisker som anknyter till livsmedelskedjan förekommer, och

3) de övriga ärenden som medlemmarna i samarbetsgruppen för livsmedelstillsyn tar upp i den.

Samarbetsgruppen kan vid behov avge utlåtanden om ärenden som har hänskjutits till den.

Samarbetsgruppen är verksam i anslutning till jord- och skogsbruksministeriet.

2 §

Sammansättning

Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter samarbetsgruppen för tre år i sänder. Med-

lemmarna i den är representanter för handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och jord- och skogsbruksministeriet samt direktörerna för och representanter för personalen vid Livsmedelsverket, Forskningsanstalten för veterinärmedicin och livsmedel och Kontrollcentralen för växtproduktion.

Jord- och skogsbruksministeriet kallar till samarbetsgruppen också direktörerna för och representanter för personalen vid andra ämbetsverk och inrättningar inom sitt förvaltningsområde, om detta är nödvändigt för samordningen av en heltäckande tillsyn inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde som gäller livsmedelskedjan. För medlemmarna utses också ersättare.

Ordförande för samarbetsgruppen är en representant för jord- och skogsbruksministeriet. Samarbetsgruppen är beslutförför när ordföranden och minst hälften av medlemmarna är närvarande.

3 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2001.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Statsrådets förordning

om livsmedelsdelegationen

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från handels- och industriministeriet, föreskrivs med stöd av 119 § 2 mom. grundlagen:

1 §

Uppgifter och ställning

Livsmedelsdelegationen skall

1) i egenskap av samarbetsorgan behandla frågor som gäller säkerheten hos och kvaliteten på livsmedel samt avge utlåtanden om dem och ta initiativ,

2) på det nationella planet utveckla och samordna det internationella samarbete som gäller livsmedelslagstiftning och livsmedelsstandardisering,

3) utgöra en nationell Codex Alimentarius-kommitté, och

4) behandla de övriga ärenden inom dess behörighetsområde som handels- och industriministeriet, social- och hälsoministeriet eller jord- och skogsbruksministeriet hänskjuter till den.

Livsmedelsdelegationen är verksam i anslutning till handels- och industriministeriet.

2 §

Sammansättning

Statsrådet tillsätter delegationen för tre år i sänder och utser bland medlemmarna i delegationen ordföranden och vice ordföranden samt utser en personlig ersättare för varje medlem.

Om en medlem eller ersättare avgår under mandattiden utser handels- och industriministeriet en ny medlem eller ersättare för den återstående mandattiden.

Delegationens ordförande, vice ordförande samt medlemmar och deras personliga ersät-

tare skall vara väl förtrogna med livsmedelsfrågor. I delegationen skall finnas tillräcklig sakkunskap gällande livsmedelslagstiftning, livsmedelstillsyn, primärproduktion, livsmedelsindustri, livsmedelshandel, konsumentärenden samt jordbruksfrågor.

3 §

Organisering av verksamheten

Delegationen sammanträder på kallelse av ordföranden eller när någon av medlemmarna skriftligen begär det för behandling av ett angivet ärende.

Delegationen är beslutförför när utöver ordföranden minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande.

Delegationen kan ha en generalsekreterare och andra sekreterare. Generalsekreteraren förordnas av handels- och industriministeriet, och de övriga sekreterarna utses av delegationen.

Handels- och industriministeriet kan på framställning av delegationen fastställa en arbetsordning för den. Angående delegationen gäller i övrigt vad som bestäms om statens kommittéer.

4 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2001.

Genom denna förordning upphävs förordningen den 30 april 1992 om livsmedelsdelegationen (385/1992). Den livsmedelsdelega-

tion som har tillsatts med stöd av den förordning som upphävs fortsätter emellertid sin verksamhet till utgången av sin mandattid.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.
